

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 6.

Ljubljana, 16. sušca 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. M. Janežič-Peče: Kako naj učitelj jednorazrednice postopa, da pripravi dobro podlago spisovnemu pouku že I. oddelku spodnje skupine. — P. Gross: Iz šole za šolo. — Razpis častnega darila. — Izkaz o oddaji ubožnih knjig i. t. d. — Izkaz o oddaji upravnih prebitkov i. t. d. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Ž.: Vprašanja in odgovori. — Dopisi. — Književnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Kako naj učitelj jednorazrednice postopa, da pripravi dobro podlago spisovnemu pouku že I. oddelku spodnje skupine.

Spisje je vrhunec jezikovnemu pouku. Ako smo usposobili učenca, da zna svoje misli ne le pravilno povedati, ampak tudi brez posebnih slovničnih napak pravilno zapisati, dosegli smo na jednorazrednici smoter jezikovnega, oziroma spisnega pouka.

Da pa dosežemo tu imenovani smoter, mora si učenec prisvojiti.

1. vsestransko mišljenje.
2. velik zaklad besedij in jezikovnih oblik.
3. najpotrebnejše iz slovnice in pravopisja,
4. zmožnost vse to ustmeno in pismeno pravilno porabiti.

To je pa najtežja naloga jednorazrednice, ter tirja mnogo truda in tudi vse pozornosti učiteljeve, ker ne le jezikovni, ampak ves pouk mora vedno na to delovati. Kako naj učitelj postopa, da pripravi dobro

podlago spisnemu pouku že v I. oddelku spodnje skupine, podati hočem v naslednjih vrsticah.

Novovstopli učenci prinesejo s seboj le majhen zaklad besedij in samostojnega mišljenja. Ta se mora utrditi, pomnožiti, razširiti in tako narediti podlaga vsemu daljnemu pouku, posebno spisnemu. Kolikor večjo pozornost bode učitelj na to obračal, da obogati zaklad besedij in mislij, toliko krepkeje se bodo razvijala šibka drevesca v krepka drevesa, toliko večji bodo vsestranski uspehi. V to svrhu nam v prvi vrsti rabi nazorni nauk, pri katerem se je treba posebno na sledeče ozirati.

Predmete naj učenec sam poišče, našteje ter primerno uvrsti. Ravno tako naj tudi sam poišče znake na predmetih — tedaj naj sam gleda, misli, sodi in sklepa, učitelj mu bodi le umen vodnik. Zahtevajmo pa takoj v začetku, da učenec

svoje trditve utemeljuje, ker s tem za-
branimo brezmišelnih odgovore, ki mu
jih drugi narekajo in ga prisilimo, da
sam dobro premisli predno odgovori.
Skrbimo pa, da dobi učenec jasne pred-
stave in pridno ponavljajmo, da se pred-
stave tudi jasno reproducirajo. Tako bode
nazorni nauk ostril opazovalni dar, bistril
misli in krepčal spomin.

Daljnā naloga nazornega nauka je
ta, da pomnoži zaklad besedij in
jezikovnih oblik in da vsposobi
učenca oboje v govoru porabiti.
Zahtevajmo tedaj, da odgovarja v pravil-
nih, prav naglašanih in popolnih stavkih
ter ravno tako utemeljuje svoje trditve.
V dijalektu ne sme govoriti ne učenec
še manj pa učitelj. Tujke dijalekta naj
se nadomeščajo s slovenskimi besedami.
Med nazorni nauk naj se vpletajo primerne
pesmice, pogovori itd., katerih si učenci z
memoriranjem prisvoje ter si tako utrdijo
spomin in na jezikovnih oblikah obogate.
Tako pridobe učenci že v prvem oddelku
gotovost v izrazu in se iznebe bojzljivosti
v govoru, katera se drugače opazuje še
v višjih oddelkih in je potem velika ovira
daljnemu pouku, posebno spisnemu.

Kaj pa računstvo? Ono, zahtevaj de-
lavnost vseh duševnih močij, dotične raz-
vija in krepča ter pripravlja podlago spis-
nemu pouku.

Deluje pa še toliko bolj za jezikovni
(spisni) pouk, ako pri vporabnih nalogah,
katerih se je prav pogosto posluževati,
vselej zahtevamo, da učenec ponovi na-
logo, samostojno sklepa, reši, potem poda
popolni in pravilni odgovor in ravno tako
svojo trditev utemelji.

Ko si priuče učenci nekaj glasov, prično
se vaje v branji. Učencem neznane be-
sede naj se pridno nadomeščajo z znanimi.
Priučivši se mehničnemu branju z veli-
kimi črkami, spoznajo naj stavek in naj-

navadnejša ločila kakor piko in vejico.
Zapomnijo si, da v začetku govora, za
piko, krstna imena in priimke pišemo z
veliko začetno črko.

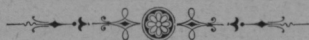
Berilnih sestavkov je mogoče v I. od-
delku le nekaj obravnavati, zato hočem
o tem v II. oddelku razpravljati.

Z vajami v branji so pismene vaje v
zvezi. Učenci namreč prepisujejo posa-
mezne zloge, pozneje v zloge razdeljene
besede in ko se seznanijo s stavkom, tudi
kratke stavke.

Poleg prepisovanja se vadi napisovanje
ali narekovanje. Učitelj narekuje učencem
posamezne zloge, katere poedin učenec
piše na šolsko tablo, drugi pa na svoje
tablice. Učenec pove, kateri glas je prvi
in kateri drugi in ker jih skupaj izgovori,
jih tudi skupaj zapiše. Kadar se tem va-
jam dobro privadijo, pride se k dvozlož-
nim besedam. Učenci dvozložno besedo
izgovorijo in povejo, kolikokrat so usta
odprli, ko so jo izgovorili. Potem zapišejo
to, kar so izgovorili, ko so prvič usta
odprli, tedaj prvi zlog in potem drugi in
oba zloga zvežejo s črtico, ker smo jih
skupaj izgovorili, to je — beseda.

Koncem besede naredijo vejico. Ravno
tako se postopa pri tri- in mnogozložnih
besedah. Zahtevajmo pa večkrat, da uče-
nec pove koliko zlogov ima beseda (ko-
likokrat usta odpremo) in koliko ima vsak
zlog črk (koliko glasov vsakokrat izgovorimo). Učenec bode pozneje pri daljših in
še ne dovolj znanih mu besedah ravno
tako postopal in jih ne bode pomanjkljivo
pisal. Kadar znajo učenci že z malimi
črkami brati, naštevajo po vrsti predmete,
katerih so se v navzornem nauku učili in
jih sproti zapisujejo. Te vaje so jako ko-
ristne, ker uče učenca ob enem govoriti,
misliti, brati in pisati ter vsled tega tvo-
rijo dobro podlago spisnemu pouku.

M. Janežič-Peče.

Iz šole za šolo.

Z r a k.

(K naravoznanstvenemu pouku v šoli.)

Ljubi učenci! Ker smo v berilu o zraku čitali, vam hočem zdaj o njemu še bolj na drobno govoriti in pokazati vsega-mogočnost in modrost Božjo, ki nam ga je vstvarila, brez kojega bi ne mogli živeti ne mi, ne živali, ne rastline.

Zrak je tenka plinova tekočina, ki nas obdaja od vseh strani in vso zemljo kakih 12 milj na visoko. On sestoji iz še tanjših tekočin ali plinov in sicer iz 1 dela kislica, 4 delov dušeca, nekaj ogljenca in drugih prvin, ter je prozoren in brezbarven. Da se nam vidi višnjevi, pride od tega, ker je z vodenjo paro zmešan in se v tej odbijajo višnjevi solnčni trakovi. *)

Zrak je neprodarno telo. Tega se prepričamo, ako poveznemo prazno kupico v posodo z vodo; voda ne more v navidezno prazno kupico, ker je zrak v njej. Ako vlivamo vodo skozi lijak v steklenico prav hitro, nam škropi voda v obraz, ker jo iz steklenice vhaajajoči zrak kvišku rine, kar priča, da je bil zrak v steklenici. Na tej podlagi so ljudje znašli vodomete za stanice.

Ker je zrak telo, zato plavajo oblaki po njem, kakor olje vrhu vode, pa tudi ptice in žuželke se letáje opirajo nanj.

Zrak je tekoča tvarina in ima v nasprotji z drugimi tvarinami to lastnost, da se njegovi delki ne privlačujejo, ampak jeden od drugega oddaljujejo; zato on vselej vsako prazno prostornino vso napolni, nikdar pa le deloma, kakor to lahko naredimo s drugimi tekočinami. Ker je zrak zelo tenka tekočina, vrine se v vsako narmanjšo praznoto zemlje, živalstva, rastlin in celó vode. Slednjega se prepričamo, ako kupico z vodo na gorko peč posta-

vimo; tu vidimo, kako se na dnu kupice neki mehurčki prikazujejo, ki so zrak, kateri se vsled gorkote razteguje.

Zrak se da stisniti in raztegniti. Tako na primer vidimo, ako prazno kupico v vodo poveznemo, da toliko vode vanjo pride za kolikor se je dal zrak v njej stisniti. Ako pa z zrakom napolnjeni mehur nad gorko peč obesimo, se mehur poveča, to je zrak se je v njem razširil.

Zrak je tudi prožen. Ako železen žrebelj v desko ali celó v železno ploščo zabijemo, se les ali tudi železo za toliko stisne, kolikor žrebelj prostora potrebuje. A ko ga vzamemo ven, ne stopi ne les, niti železo na svoje prvo mesto, da bi luknjo izpolnil. Drugače je z zrakom. Ako v steklenico, ki je do polovice z vodo napolnjena in ima tenko cev do dna, pihamo zrak, se zrak nad vodo stisne; ako usta odmaknemo, se isti zrak razteguje in brlizga vodo pred seboj iz cevi. Ako v bezgovo, na jedni strani zamašeno pokalico potisnemo od druge strani zamašek, se zrak na prvo stisne potem pa raztegne in z glasnim pokom prvi zamašek ven vrže. Pok pride od tega, ker si iz pokalice prišli zrak dela prostor ter pretrese vnanjega.

Zrak ima tudi različno težo. Kakor je vsaka gosta reč težja od tanjše in razredčene, tako je tudi zgoščeni zrak težji od redkejšega in tanjšega. Ako zrak v zračnem balonu segrejem in s tem razredčim, razširi se balon in se vzdigne v višino, ker je razredčeni zrak v balonu veliko lažji od navadnega. To vidimo tudi pri vremeniku ali tlakomeru. Hladen, suh, tedaj gostejši zrak pritiska na zdolej odprto z živim srebrom napolnjeno cev, da se živo srebro v podaljšani cevi vzdvi-

*) Učenjak Olsovski pa pravi, da ima tekoči kislec višnjevo barvo. Pis.

guje, med tem, ko v gorkem vlažnem vremenu manj pritiska, da živo srebro upada. To vidimo tudi, ako po zimi držimo prižgano svečo med polodprtimi durmi. Ako jo držimo visoko, pihlja gorki zrak luč iz izbe; ako jo pa držimo nizko, jo hladnejši zrak z vso močjo v izbo žene, tako, da nam jo često ugasne. Ako denemo v kupico prižgan klinček in jo z roko pokrijemo, luč ugasne, a zunanji zrak tišči na onega, ki je bil v kupici z lučjo razredčen s tako silo, da roko prav težko raz kupice vzamemo. Zrak je v dolinah gostejši, kakor na gorah, kajti na gorah ga je toliko plasti manj, za kolikor so gore višje od dolin. Zato živo srebro v vremeniku tem bolj vpada, čim višje ga nesemo in sicer na vsakih 100m 1 milimeter ter ljudje s tem zračunijo višave gorā.

Na prav velicih višavah priteče človeku iz ustnic in nosa kri, ker vnanji zrak ne pritiska na človeka s tako močjo, kakor uni, ki je v njemu in se želi razširiti.

Zrak se pretaka iz mrzlega kraja v gorkejšega in se hoče tako rekoč zravnati, zato le po hudi vročini pride silen piš. Ko je gorkota zrak v katerem kraju stanjšala, sili mrzli težki zrak v kraj, se jame pretakati, kar pravimo, da veter piha. Vetrovi pridejo vselej iz mrzlejših ali vsaj ohlajenih krajev, pri nas največ od snežnikov v doline. Ako zadeneta dva vetra pravokotno eden v drugega, naredi se vrtine, ki reči sukaje vzdigne od tal.

Ako odpremo polnemu, zabitemu sodu pipo, ne teče tekočina iz njega, ker jo zunanji zrak nazaj tišči, ako pa odpremo čep, priteče tekočina iz pipe, ker jo zgornji zrak pred seboj ven rine. Ravno tako ne teče voda iz steklenice, ako jo z vodo napolnjeno poveznemo v drugo posodo z vodo, ker zrak tišči na vodo v posodi.

Kadar pijemo, potegnemo zrak iz ust v sé, in na to mesto stopi pijača, ter pijemo. Ako kedo prehitro je ali pije, zamaši sapa deloma požiralnik, in le počasi se sapa izpod jedi poganja, kar pravimo,

da se kolca. Da moremo z leverjem ali natego vino iz soda dobiti, moramo pri tem, da jo v sod držimo, zrak iz nje potegniti. Ravno tako potegnemo pri vodnjakih in brizgljah z zamaškom zrak iz pušice, na čigar mesto potem zunanji zrak rine vodo v prazno pušico, da zgoraj izteka. Ako denemo zakrivljeno cev v posodo z vodo, tako da daljši konec cevi iz posode visi in potegnemo zrak iz cevi, pritiska zrak na vodo v posodi, ter jame voda po cevi iztekati, dokler jo je kaj v posodi. Vincarji pretakajo tako z natego vino iz večjega soda v manjšega, da jim ga ni treba v škafe prelivati in se manj izduši.

Zrak je tako težak, da tišči na vsak cm^2 človeškega telesa s težo 1 kg. A da človek te teže ne čuti, pride od tega, ker oni zrak, ki je v človeku, z ravno tako močjo na zunanji zrak tišči in se tako sila zravnā. Da je človek v vročini ali pa pred nevihto vselej nekako truden, pride od tega, ker gorki, stanjšani zrak ne pritiska s tako močjo na njega, kakor pa oni, ki je v človeku in bi se rad razširil, ter tako na naše čutnice pritiska, da smo bolj občutljivi in betežni.

Ker čisti zrak sèstoji deloma iz kislega, je človeku in živalim za življenje zelo potreben. Kadar človek ali žival zasope, potegne zrak v sé in ga dihne iz sebe. S tem pa, da zrak v sé potegne, združi se nekaj kislega z ogljenčevimi sestavinami v ogljenčevo kislino in z vodencem v vodo. Pri tem spojenji pa se razvija toplota v telesu do 30 stopinj, kar je več, odhaja z vodo soparo. Učenjaki trdijo, da človek izsope le $\frac{4}{5}$ vsopenega kislega, dušec pa skoraj ves. Dušec pa je rastlinam v živež tako potreben, kakor kislec ljudem in živalim.

A zrak ni povsod jednako čist. Najslabši je tam, kjer veliko ljudij skupaj prebiva ali pa kjer gori veliko lučij in ni prepiha; kajti ondi povžijejo ljudje in luči kislec iz zraka, dušec pa, ki ga iz sebe dihajo in ogljenčeva kislina, ki jo napravlja

luč, sta ljudem in živalim zadušivna in otrovna. Dušec se nahaja tudi v kletéh, kjer mošt vrè, v rudnikih in straniščih in je zadušiven, tedaj zelo nevaren. Kdor gre v tak kraj, mora luč nesti pred seboj; ako luč ugasne, je to znamenje, da je kraj z dušcem napolnjen. Tak kraj se mora prej prezračiti, gnojna jama pa z živim apnom potresti, katero dušec nase potegne ali takorekoč veže.

Silno nevarno je tudi žerjavico imeti v stanici, kjer spimo, ali pa peč tako zavezni, da ogljena sopara ne more v dimnik iti ter čisti zrak ne more ogljenega okisa, ki se iz tlečega oglja razvija, pregnati iz izbe. Ogljenčev okis je težji od navadnega zraka in bolj pri dnu stanice plava, zato po noči spijoče ljudi zaduši in že omotica od njega je tako huda, da človek le težko ozdravi.

Slab zrak je tedaj zdravju zelo škodljiv in v zaprtih prostorih in tesnih stanovanjih, to je, kjer mnogo ljudij skupaj prebiva, se vselej najprvo vgnezdijo vsakovrstne bolezni. Le poglejmo nasproti, kako so kmečki ljudje pri vsem težkem delu čvrstejši in zdravejši od mestjanov in ljudij po tovarnah. Kajti kmečki ljudje so večino življenja na prostem, kjer je sveži zrak in med zelenjem, katero puhti iz sebe kri poživljajoči kislec. Za to je

treba povsod, kjer ljudje prebivajo, stanice vsak dan po letu in po zimi prevetrovati, da se sprideni zrak iz njih prežene in z dobrim nadomesti. Posebno dobro je, večkrat se sprehajati po svežem zraku. Vender pa ni varno slabo oblečen iz gorke izbe na prehladno iti, da se kri v pljučih ne prehladi in otrpne, česar nasledek bi bila huda pljučnica.

Zračno pretakanje ali veter pa nam tudi mnogo koristi. Res, da prehud veter veliko poslopij poškoduje in dreves polomi, a on nam prepluskava morje in stoječe vodé, da se ne osmradijo, prepiše in razkropi milijarde nevidnih kužnih mizazem ob času bolezni, suši premokro zemljo in perilo, goni ladije na morju in žene mline na veter, ondi kjer ni tekočih vodá. Vrhu teh dobrot, ki nam jih Bog po zraku deli, imam še jedno omeniti, namreč, naš sluh in govor. Kakor kamen, ki ga v mirno vodo vržemo, vznemiri vodo daleč na okrog, ravno tako vsaki glas pretrese zrak in to manjše ali večje tresenje zraka pride v naših ušesih do one čutnice, ki vnanje glasove sprejema in duši izroča. Ko bi zrak ne prevajev zunanjih glasov v naša ušesa, bi tudi ne mogli govoriti ter jeden družemu naznaniti svojih srčnih občutljev. O koliko neizmernih dobrot nam tedaj ljubi Bog deli po zraku! **P. Gross.**

Razpis častnega darila.

Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove

200 goldinarjev

častnega darila izvirnemu pesniškemu pripovednemu delu v prvi vrsti kaki **daljši in celotni epični pesmi.**

Snov bodi delu zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja národa slovenskega. Delo mora biti pisano tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom lepe pripovedne književnosti ter poleg tega

ugodi literarnim namenom „Matice Slovenske“. Pisatelj, kteremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svoje delo še navadno pisateljsko nagrado, ktere plačuje „Matica Slovenska“ po §. 15. svojega opravnega reda po 25–40 gld. za tiskovno polo.

Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ **do 31. grudna 1893. l.** Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično geslo.

V Ljubljani 1. sušca 1893.

Odbor „Matice Slovenske“.

I z k a z

o oddaji ubožnih knjig iz c. kr. šolsko-knjižnih zalog na Dunaji, v
Pragi in Lvovu v petletnici 1887—1891.

Kronovina	Ubožne knjige za šolsko leto									
	1887/8		1888/9		1889/0		1890/1		1891/2	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Dunaj	8699	72	7690	44	7004	25	7402	76	7472	18
Avstrija pod Anižo . .	12695	90	10634	66	10972	72	10928	87	11204	72
Avstrija nad Anižo . .	3852	92	3560	91	3995	82	3654	08	3698	30
Salcburško	847	74	717	80	725	51	679	05	714	36
Štajersko	9120	64	7583	78	7115	84	7539	57	8075	10
Koroško	2746	74	1924	46	1932	62	1979	88	1915	15
Kranjsko	1831	88	1362	66	1521	33	1480	32	1599	75
Primorje	5128	61	4231	19	4013	42	3657	88	4120	74
Tirolsko	4871	46	3691	16	4354	36	3938	82	4122	83
Vorarlberško	385	87	319	33	289	78	269	59	308	10
Dalmacija	1689	93	1418	71	1355	52	1219	05	1788	92
Češko	38232	92	36154	82	30837	57	31644	37	31494	50
Moravsko	18574	11	15015	—	15733	73	16601	36	18075	52
Šlezija	3886	54	3273	06	3158	94	3168	46	3347	45
Galicija	16966	76	20337	52	21107	57	20065	48	27166	76
Bukovina	1269	37	1276	24	1185	44	1537	38	1742	19
Višje izdaje	—	—	2951	19	4286	04	6052	16	8532	42
Skupaj	130800	11	122142	23	119590	46	121819	08	135378	99

I z k a z

o oddaji upravnih prebitkov na deželne učiteljske pokojninske za-
klade iz c. kr. šolsko-knjižnih zalog na Dunaji, v Pragi in Lvovu
v petletnici 1887—1891.

Kronovina	Upravni prebitki iz leta									
	1887		1888		1889		1890		1891	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Dunaj	4434	—	4775	—	4321	—	4386	36	4256	—
Avstrija pod Anižo .	6470	—	6603	—	6769	—	6475	69	6382	—
Avstrija nad Anižo. .	1964	—	2211	—	2465	—	2165	15	2106	—
Salcburško	432	—	446	—	447	—	402	36	407	—
Štajersko	4649	—	4709	—	4384	—	4477	43	4600	—
Koroško	1400	—	1195	—	1192	—	1173	14	1091	—
Kranjsko	934	—	846	—	938	—	877	13	911	—
Primorje	2611	—	2522	—	1505	—	2178	47	1498	—
Tirolsko	2483	—	2200	—	2634	—	2333	87	2348	—
Vorarlbersko	197	—	198	—	179	—	159	74	175	—
Dalmacija	811	—	831	—	787	—	722	32	652	—
Češko	22379	30	27579	40	27410	47	27410	38	25184	73
Moravsko	9470	56	8978	—	9192	54	9585	79	10521	16
Šlezija	1952	92	1623	40	1786	73	1732	33	1778	26
Galicija	2835	—	2835	—	2835	—	2835	—	2835	—
Bukovina	425	—	219	—	308	—	491	53	612	—
Skupaj	63447	78	67770	80	67153	74	67396	69	65357	15

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

IV. O prestopanju šolskih otrok v Ljubljani z jedne šole na drugo med šolskim letom.

Ker se večkrat pripeti, da se v Ljubljani med šolskim letom šolski otroci preselijo iz jednega šolskega okoliša v drugega ali sploh žele prestopiti v drugo šolo, je c. kr. mestni šolski svet za tako prestopanje izdal nastopno odredbo:

Št. 744.

m. š. sv.

Kadar želé roditelji ali njih namestniki, da bi kakšen otrok med šolskim letom iz jedne javne mestne ljudske šole prestopil v drugo takšno šolo, tedaj morajo utemeljeno prošnjo za to podati vodstvu tiste šole, v katero dotlej hodi dotični šolski otrok.

To prošnjo pošlje vodstvo, opremivši jo poprej s svojim mnenjem, vodstvu tiste šole, na katero želi otrok prestopiti, da tudi ta pove svoje mnenje, če je prestop sploh dopustiti, potem pa prošnjo vrne vodstvu, od katerega jo je prejelo.

Na to se prošnja predloži c. kr. mestnemu šolskemu svetu, da o nji razsodi ter o svoji razsodbi obvesti obe udeleženi šolski vodstvi.

To se naznanja vodstvom vseh javnih mestnih šol v natančno izpolnjevanje.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dné 20. svečana 1893.

Predsednik: Grasselli.

Vprašanja in odgovori.

Štiri in trideseto vprašanje. Ker se pokončna pisava vedno bolj širi in nimamo še slovenskih abecednikov s pokončno pisavo, iz katerih bi se oblike črkam posnele, ustregel bi „Uč. Tov.“ gotovo marsikateremu slovenskemu učitelju, ako naznani, katere oblike so za to pisavo najbolj priporočajo, dokler nimamo abecednikov s pokončno pisavo. (G. St.)

Odgovor. Kakor se čuje, se kranjsko učiteljstvo vedno bolj zanima za pokončno pisavo in so učne moči, ki so pri svojih učencih vpeljali to pisavo, z uspehi kaj zadovoljne, zlasti dobe otroci, ki poševno slabo pišejo, s pokončno pisavo všečen in lahko čitalen rokopolis. Pomanjkljivost seveda je ta, da še nimamo slovenskih abecednikov in stenskih abecednikov s pokončno pisavo in so vsled tega oblike črk premalo določene, docim Nemci in Čehi že imajo take abecednike. Da se ta pomanjkljivost odstrani, izide novi natis R.-Ž.-ega abecednika v Kleinmayr & Bambergovi zalogi v Ljubljani, ki se bode še letos tiskal, v dveh izdajah, s pokončno in poševno pisavo, in ker je prvi natis stenskega abecednika že razprodan, izide drugi natis s pokončno pisavo. Kakor čujemo, namerava c. kr. šolsko-knjižna zaloga na Dunaji, ki ima že nemške abecednike s pokončno pisavo, v tem oziru tudi slovenskim šolam ustreči in izdati Miklošičevo začetnico s pokončno pisavo.

Kar se tiče oblik črkam za pokončno pisavo, so nam te znane iz zastopnih zbirk, oziroma knjig:

1. Vollständige Alphabete der durch hohen Erlass des k. k. Mährischen Landes-Schulrathes vom 12. November 1892, Z. 12.792 vorgeschriebenen Schriftformen für allgemeine Volks- und Bürgerschulen Brünn, 1893, Verlag von Carl Winiker. Inenovan razpis za moravske šole natanjko predpisuje oblike črkam in sicer za nemško pokončno in poševno pisavo, za latinsko (pri nas slovensko) pokončno in poševno pisavo in za francosko rond-pisavo. V tej zbirki so za vsako vrsto pisave dvojne oblike in sicer prvotne oblike (Elementarformen) za nižjo stopinjo, in lepote oblike (Zierformen) za višjo stopinjo. Te oblike nam najbolj ugajajo in jih najbolj priporočamo; one niso delo posameznika ampak posebne enquete strokovnjakov. Zbirka velja samo 25 kr., s pošto 30 kr.

2. První čítanka pro školy obecné, s písnem stojatím; složili Štastný, Lepař, Sokol, 1892, c. kr. šolsko-knjižna zaloga v Prahi, cena temu abecedniku 18 kr. Oblike so dobre.

3. Jak vyučovati písmu stojatému, izdal V. Blahouš, založil V. Neubert v Smichovu pri Prahi. Cena brošuri 70 kr., s pošto 75 kr. Oblike so lepe.

pa se bolj bližajo francoski rond-pisavi, zlasti kar se tiče malih črk o, a, d, g.

4. Steile Lateinschrift, izdal E. Bayr, založila „Pichlers Witwe und Sohn“ na Dunaji. Cena brošuri 1 gld. 20 kr. Tu se nahajajo oblike za nemško in latinsko (slovensko) pisavo.

Samo za nemško pisavo:

5. Steilschrift-Fibel von Dr. Kummer, Branky und Hofbauer, c. kr. šolsko-knjižna zaloga na Dunaji, cena 25 kr. Oblike črkam so E. Bayrove. (glej gori 4.!))

6. Josef Heinrichs Schreiblese-Fibel, Ausgabe mit Steilschrift, založil F. Tempsky na Dunaji in v Pragi, cena 25 kr.

Končno še omenimo, da so razni založniki izdali razne pisanke s pokončno pisavo s predpisi v prvi

vrstici na vsaki strani. Naše mnenje je, da se brez takih pisank izhaja, osobito, ker so take pisanke predrage. Predpis je za otroke veliko več vreden, če ga učitelj sam pred njihovimi očmi napiše na šolsko tablo, kakor pa tiskan predpis v pisanki. Pri takih zvezkih je tudi ta nepravilica, da mora otrok to, kar je v prvi vrstici predpisano, na vsi strani pisati tolikokrat, kolikor je vrstic. Otrok se navadi na mehanično delo brez misli in najslabše je gotovo pisana zadnja vrstica. To je ravno tako malo pedagoško, kakor to, če učitelj dá učencu „penitenco“, da kak stavek pedesetkrat ali stokrat prepíše. Za pokončno pisavo popolnoma zadostujejo zvezki, kakor so navadne Grubbauerjeve male spisovnice s pokončnim formatom široko načrtane. Tudi posebna peresa, kakor se ponujajo „Steilschriftfedern“, so odveč. Ž.

Književnost.

Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde. Ta list izhaja sedaj drugo leto in sicer vsak mesec 1 številka po 1—1½ pole s prilogami in velja za vse leto 4 gld. Urednik, izdavitelj in založnik Alfonz Müllner, muzealni kustos v Ljubljani. Tiskata ga Klein in Kovač v Ljubljani.

Vsebina prve letošnje številke: Müllner: Johann Augustin Pucher (s podobo) — izumnik fotografije na steklo. — P. pl. Radicz: Die ersten Gar-nisonen der k. u. k. Armee in Krain. — Müllner: Ueber Volkssagen. — Ueber geogra-

phische Nomenclatur. — Müllner: Ein Fund türkischer und venetianischer Silbermünzen bei Laibach. — Müllner: Ueber Mineralvorkommen in Krain. — Mittheilungen aus dem Museun.

Za ljudske učitelje in šole je založnik tega lista naročnino znižal in sicer za celo leto na **2 gld.**, za pol leta **1 gld.** To je jako nizka cena. — List priporočamo v naročbo zlasti tistim gg. tovarišem, ki imajo kaj razuma za zgodovino naše dežele in se ž njo bavijo.

Naši dopisi.

Z Dolenjskega. Napredek se vidi dandanes skoraj povsod. Mnogo hvalevrednega in koristnega se človek uči in nauči, kar mu je v življenji jako v prid. Socijalno vprašanje se rešuje na vse mogoče načine. Tudi učiteljev nalog je pospeševati — seveda kolikor možno — blagostanje ljudstva in to dandanes posebno s poukom v sadjarstvu, v rokotvornih delih itd. Vsakemu učitelju pa ni mogoče si teh koristnih znanostij prisvojiti, to pa sosebno onih ne, katerih poučnih tečajev nimamo v naši Kranjski. Hvaležno se oziramo na učiteljski tečaj o kmetijskem pouku, za kojega vis deželni odbor vsako leto mnogo žrtvuje. Želimo le od tega mnogo dobrega sadu. Jako hvaležni moramo tudi biti deželnemu odboru in kranjski hranilnici, da sta dala mnogim učiteljem podpore za to, da so obiskali učiteljski tečaj za rokotvorna dela na Dunaji. A vender je podpora za življenje v tacihi mestih premajhna. Tedaj ne samo prosti čas (vel. počitnice), temveč tudi mnogo denarja žrtvuje, učitelj, kateri se hoče udeležiti tega tečaja. Kolikim pa je to mogoče? Zato mi roji vedno inisiel po glavi:

Ali bi se ne moglo to tudi v naši domačiji, namreč v Ljubljani zgoditi? Kaj, ko bi tam imeli tudi učiteljski tečaj deških rokotvornih del in posebno še pletenja jerbasov, košev itd., kar je jako velike vrednosti in koristi. Na ta način bi denar ostal v domačiji, potrosilo bi se ga več kot polovico manj; pouk bi bil v materinem jeziku, itd. Kolika pridobitev za deželo in učitelje!

Boš pa znabiti stavil vprašanje: Kdo pa bo poučeval? Na to je lahko odgovoriti, ker je mnogo izvežbanih gg. tovarišev, katerim je rokotvorni pouk lahka reč, le požrtvovalnosti je treba. Mislím, da bi bilo te pač pomisleka vredno. Gotovo bode učiteljstvo jako hvaležno, ako se ta želja uresniči.

Lansko leto se je otvoril imenovani učiteljski tečaj v Gradci in na isti način bi ga bilo lahko oživetí v Ljubljani. Eminentne važnosti je za našo deželo pletenje jerbasov, košov, canj, peharjev itd., ker se ti izdelki mnogo rabijo; pri tem pouku se rabi jako malo orodja. Ali bi ne bilo dobro, da bi se v učiteljskih tečajih tudi o tem poučevalo? Gotovo je

sto večje veljave. kakor pa modeliranje ali obrazovanje, katero je z večine le za mesta, sosebno za meščanske šole. Da bi se blagostanje s tem mnogo zboljšalo, ako bi se povsod poučevalo v teh rokotvornih delih, je gotovo. Potem bi marsikdo v zimskem času ne držal tako križem rok, kakor se sedaj dogaja. Lahko bi si vse pohabljenno orodje in druge priprave sam zboljšal ali nove naredil; izdeloval bi tudi reči za prodaj itd. Mogoče, da pove o tem še kateri drugi svoje mnenje.

Iz Žirov. Dne 26. svečana t. l. vzela nam je nemila smrt našega tovariša g. Frančiška Schmidta. Pokojnik se je porodil dne 6. svečana 1849. l. v Ljubljani. Šolal se je tudi v Ljubljani in ondi dovršil 3 gimnazijske razrede in preparandijo. Leta 1868. je bil dekretiran za podučitelja v Ribnici in leto pozneje kot tak v Semiči. Potem se je podal na drugo polje in sicer k „dramatičnemu društvu“ ter tam kot igralec deloval skoraj 10 let. — Koncem l. 1878. je zopet prestopil k učitelstvu ter služboval kot začasni učitelj v Hotedršici, v Črnem Vrhu nad Idrijo in naposled v Žiréh, kjer je bil l. 1887. nastavljen definitivnim učiteljem.

Pokojnik je bil priljuden in prijazen družabnik, vesel in dovtipen človek. Umrli tovariš je že več let bolehal, zlasti zadnja tri leta; vender se je trudil v šoli, kolikor mu je bilo mogoče. Zapustil je vdovo in majhnega, 1 1/2 leta starega sinka.

Pogreba njegovega se je udeležila šolska mladina, žandarmerijska postaja, obilo ljudstva in vkljub neugodnemu vremenu in slabi poti se nas je sešlo tudi 6 učiteljev in 2 učiteljici, da ranjkeinu skazemo zadnjo čast ter ga spremimo k večnemu počitku. Pred šolskim poslopjem in na pokopališči so mu zapeli tovariši učitelji v slovo žalostinke. Pri gomili pa mu jo govoril nagrobnico g. Leop. Punčuh, nadučitelj iz Spodnje Idrije, kar nas je do solz ganilo. — Počivaj mirno, dragi tovariš, po trudapolnem delu; zemlja bodi ti lahka!

Po pogrebu domenili smo se učitelji in njegovi prijatelji, da postavimo pokojnemu tovarišu dostojen nagroben spomenik, tembolj, ker mu tega ne more postaviti zapuščena vdova in nihče njegovih sorodnikov. Tak spomenik bode pričal še potomcem o naši bratovski ljubezni mej seboj in o stanovski zavednosti in kolegijalnosti.

B—č.

Društveni vestnik.

Iz našega društva. Četrty družbeni večer, ki je bil dne 1. sušca v klubni sobi hotela „pri slonu“, je bil kaj dobro obiskan. Zbralo se nas je blizo do 40 tovarišic in tovarišev iz Ljubljane in z dežele, katere je g. predsednik srčno pozdravil. G. Dimnik je nadaljeval svojo razpravo o učni metodi pri čitanji ter poročal o važnosti in načinu memoriranja, katero poročilo se je živahno odobraval. G. nadzornik Levec je poročal o stanji ljudskega šolstva in šolske izomike na Kranjskem na podstavi statističnih podatkov iz zadnjega ljudskega štetja gledé števila prebivalcev, ki so in ki niso večji čitanja in pisanja in gledé števila ljudskih šol in učiteljev v posameznih okrajih. Razprava, katero se bode v našem listu priobčilo, se je živahno odobraval. Nadalje si izprosi besedo g. nadzornik Levec ter se v srčnih besedah spominja umrlega šolskega svetnika in ravnatelja Blaža Hrovata, poda njegov životopis in zakliče slavo njegovemu spominu. Končno razkaže društveni predsednik g. Žumer učilo, s katerim se otroci uče spoznavati in razločevati barve.

Predsedke med posameznimi točkami so porabili učitelji-pevci ter nas prav dobro zabavali z umetnimi in narodnimi napevi tako, da je bil večer prav živahen in se je moralo zaradi pomanjkanja čase zadnja točka, poročilo o važnejših razpravah v pedagoških listih, preložiti na prihodnji društveni večer, ki bode dne 5. malega travna, na katerem bode poročal gosp. Likar.

Iz novomeškega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo v dan 13. svečana ob 10. uri v Rudolfovem po sledečem vsporodu: 1. Predsednikov nagovor. 2. Poročilo o vzroku preložitve koncerta. 3. Zgodovina in zgodovinske slike v ljudski šoli. (Poroč. M. Jazbec). 4. Slučajnosti. 5. Pevska in gledališka vaja.

Ker so v resnici pri zborovanjih nekatere točke slične ali celo jednake, zatoraj le ob kratkem o tem. K zborovanji je došlo 3 gdc. učiteljice in 12 gg. učiteljev, katere je g. predsednik Fr. Koncilijski primerno pozdravil in jih zopet spodbujal k skupnemu delovanju, ker nekaterim je — kar nam kaže število udeležencev — le malo mar do tega, da bi se povzdignilo društvo. (Zato so res pravi malomarneži.) Po daljšem ogovoru in s sklepno željo, da bi i današnje zborovanje nam koristilo, prestopil je na drugo točko, pri kateri se pa nismo dolgo mudili, ker je vzrok — naveden tudi v Vašem cenjenem listu — vsem znan.

Jako pazno smo poslušali dobro sestavljen elaborat g. M. Jazbeca. Res je zgodovina lep, kratkočasen in jako poučen predmet, ako se poučuje prav. Da se pa to laže doseže, treba nam je zgodovinskih slik, katerih jako mnogo še pogrešamo.

Pri slučajnostih prišlo je zopet naše koncertiranje na vrsto. Vnela se je dolga debata, o koji pa le to, da se je končno postavil dan slavnosti na 4. vel. travna in da se je volil posebni odbor za prireditve te slavnosti. V odbor so voljeni gdc. M. Clarici in gg. Grajland, Kalan, Kristof, Zavrl. Ker se

je koncertiranje prestavilo na vel. traven in ker je bilo malo udeležencev, se je zadnja točka opustila, katera se bo pa vršila pri prihodnjem zborovanju našega društva dne 13. mal. travna v Trebnjem.

—v—.

Z Dunaja. Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji razpošilja ravnokar četrto letno poročilo svojega delovanja. Iz tega je posneti plodono delovanje za dobo od novega leta 1892. do konca meseca kimovca. (Odslej bodo poročila izhajala ob občem zboru ter bodo obsegala šolsko dobo.) Ustanovnikov šteje društvo 38, med njimi nadškofa goriškega, knezoškofa lavantinskega in ljubljanskega. Knezoškof lavantinski je častni ud. Novi ustanovniki so: Slavna mestna občina ljubljanska (100 gld.), gg. Feliks Staré, graščak v Domžalah, dr. Jernej Glančnik, odvetnik v Mariboru in Viktor Rosina, c. kr. notar v Mokronogu, ki so društvu darovali po 50 gld. Podpornikov, rednih udov in dobrotnikov je društvo štel 127, med temi 22 duhovnikov. Na prvem mestu stoji Maribor z 31 udi, potem: Dunaj z 21 udi, Kranj z 11, Ljubljana z 8, Postojina z 8, Krško šteje 6, Vojniki 5, Brežice, Konjice, Mala Nedelja, Podgora pri Gorici, Polhov Gradec — po 2 udi. Po 1 udi imajo: Bled, Celje, Čadram, Češki Brod, Črnomelj, Dovje, Frankolovo, Gradec, Kalobje, Kámena Gorica, Litija, Ljutomer, Nabrežina, Nova cerkev, Radovljica, Stillfried, Strazišče pri Kranji, Škofja Loka, Šmartin pri Rožni

Dolini, Št. Andraž pri Gorici, Trst, Vrhnika. — Posojilnica v Črnomlju, kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice in hranilno in posojilno društvo v Radovljici so društvu darovali po 10 gld. Dohodkov je imelo društvo 1424 gld. 68 kr. Osnovna glavnica znaša 4144 gld. 98 kr. Največe je darilo neimenovanega gospoda iz volila pokojnega rodoljuba Kotnika s 400 gld. — Podpor se je razdelilo 456 gld. 25 kr. med 32 podpirancev v 125 slučajih in sicer v gotovini 47 krat, v znamkah obednicah pa 78 krat, (1035 obednic po 25 kr.) Žalibog je moral odbor večkrat tudi zares potrebnim podporo odreči ali jim nakazati najmanjšo malenkost. Med podpiranci je bilo: 15 juristov, 7 medicincev, 6 filozofov, 1 tehnik in izredoma 1 akademik in 2 veterinarca. — Posebno hvalo odborovo so si zaslužili: g. Fr. Dolenc, trgovec v Mariboru, g. Avg. Drukar, not. kandidat v Kranji, g. Ivan Hočevár, not. kan. ditat v Krškem, g. Jurij Kraigher, trgovec v Hrašah pri Postojini, č. g. M. Šervicelj, župnik na Riberči; potem dijaki vseučiliščniki gg. Žmave, Benedik, Dokler, Mihalič, Zupancič. Društvo žaluje po blagem udu g. dr. Fr. Škoficu, c. kr. okr. sodniku v Škofji Loki. Ker je društvo zares vredno in prepotrebno, zato je prav toplo priporočamo. — Doneske je pošiljati vč. g. dr. Fr. Sedeju, c. in kr. dvornemu kaplanu in ravnatelju v Avgustineji na Dunaji, I. Augustiner Strasse 7.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Francišek Slane, stalni učitelj v Radečah, imenovan je stalnim nadučiteljem na dvorazrednici v Litiji. Gospa Amalija Konečija, stalna učiteljica v Mirni Peči, dobila je stalno drugo učno mesto v Starem Logu na Kočevskem. Stalnimi učitelji so imenovani na svojih mestih začasni učitelji gg.: Jožef Verbič, drugi učitelj na trirazrednici v Višji Gori; Fortunat Lužar, učitelj-voditelj na jednorazrednici v Šent Lambertu; Ivan Petrič, učitelj-voditelj na jednorazrednici v Šent Juriji pri Izlakah. — G. Jakob Inglič, ravnatelj c. kr. rudarske šole v Idriji, je dne 1. t. m. praznoval petindvajsetletnico svojega službovanja na tamošnji šoli. P. n. tovariši in tovarišice na tej šoli so mu iz tega vzroka priredili spomenico in mu izročili lep srebrni pokal. Čestitamo mu tudi mi: Bog mu daj še mnogoletno zdravje!

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O predzadnji seji mestnega šolskega sveta ljubljanskega smo prejeli nastopno poročilo. Prošnja vodstva vanje osemrazredne dekliške ljudske šole pri Uršulinkah zaradi zvišanja dotacije iz normalnega šolskega zaklada za dve novi učni sili se priporoča visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. Na znanje se vzele poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, profesorja Franciška Levca o nadzovanju I. in II. mestne petrazredne deške, mestne osemrazredne dekliške šentjakobske in mestne jednorazredne šole na Barji v šolskem letu 1891/2. in izreče

se o tem povodu pohvalno priznanje: učiteljicam na osemrazredni dekliški ljudski šoli pri sv. Jakobu Mariji Wessnerjevi in Emiliji Guslovi, prvi za to, ker je uredila zbirko učil in samoučil ter napravila zaznamek in inventar, drugi za to, ker je lepo uredila šolsko knjižnico; dalje vodstvu in pa učiteljskemu osebju prve, ter ravno tako učiteljskemu osebju druge mestne deške petrazrednice za uspešno poučevanje, naposled pa še učitelju Leopoldu Armiču za trudoljubivo navajanje in lepljenstvu. Načrt novemu poslovnemu redu se sprejme in povodom otvorjenja ponavljalne šole na mestni jednorazrednici na Barji razpravlja uredba ondotnega pouka v ročnih delih. Učiteljici Franciški Zemmetovi se pripozna II., učiteljici Emi Raunacherjevi in učitelju Janku Likarju I. službeno-starostna doklada. Neka prošnja za novčno podporo se visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu priporoča v ugodno rešitev. Za obolelo mestno učiteljico se predlaga šestmesečen dopust in po šolskem vodstvu nasvetoval. a namestnica za dobo dopusta se odobri. Prošnji neke izprašane učiteljske kandidatnje za brezplačno poučevanje na mestni dekliški šoli se ugodí. Nadzorovanje neobligatnega slovenskega pouka na nemških ljudskih šolah ljubljanskih se poveri na podstavi § 17, točke 16, dež. zak. z dne 9. marca 1879. l. (dež. zak. št. 13) c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku, prof. Francišku Levcu. Prošnji vodstva mestne neiške deške ljudske šole za delitev IV. razreda ne pritrdi mestni šolski svet, nego

ukrene, da je razrede po šolskih sobah, ki so na razpolaganje, primerneje nastaniti. Izključitev dveh učencev se potrdi s pristavkom, da je o tem obvestiti vodstva vseh ljudskih šol ljubljanskih.

Iz c. kr. deželnega šolskega sveta predzadnje seje: Dovolj se razširjenje dvorazrednice v Škocijanu v Krškem okraji v trirazrednico, ustanovitev jednega paralelnega razreda na štirirazrednici v Starem Trgu pri Loži in ustanovitev novih jednorazrednic v Hrvaškem Brodu in v Telčah v krškem okraji. Krški občini se dovoli, da na svoje stroške otvori peti razred k tamošnji štirirazrednici. Reši se več prošelj za denarne podpore.

Zahvala. Vsem častitim gospodom učiteljem; gospem in gospodičnam učiteljicam, ki so mi k moji 25letnici častitali, izrekam tem potem pristrčno zahvalo. Posebno pa se še zahvaljam častitemu idrijskemu učiteljskemu oboji za pristrčno ovacijo in prekrasna darila. Bog povrni.

V Idriji, dne 10. sušca 1893.

J. Inglič, šolski vodja.

Javna zahvala. Med prvimi podporniki „Narodne Šole“ je mestna občina ljubljanska, ki vsako leto povodom obravnavanja mestnega proračuna po veleslavnem svojem zastopu dovoli 200 gld. podporo za nakup raznih učil ubožnim šolarjem na Kranjskem.

Društvenemu odboru se je z dopisom dne 10. svečana t. l. št. 2174 dostavila prijetna vest, da je tudi za tekoče leto veleslavni občinski svet dovolil jednako svoto.

Za veledušni ta dar radostno objavljamo najiskrenejšo zahvalo v imeni obdarovancev.

Iz odbora „Narodne Šole“ v Ljubljani dne 13. svečana 1893.

Feliks Stegnar,
načelnik.

Josip Cepuder,
tajnik.

Zahvala. Slav. društvo „Narodna šola“ je tukajšnji šoli proti mali vsoti doposlala zemljevid Avstro-Ogerske in ubogim otrokom mnogo različnega šolskega blaga. V imenu šole in otrok se prav toplo zahvaljujem za zopetno obdarovanje.

V Kolovratu, 15. presinca 1893.

Radivoj Peterlin, učitelj-voditelj.

Zahvala. Slavno šolo-podporno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo zopet letos tukajšnji šoli obilo raznovrstnega šolskega blaga brezplačno podariti, za kar se udano podpisana v imeni ubožne šolske mladice najtopleje zahvaljujeta.

Srednja Vas v Bohinji 10. svečana 1893.

M. Mencingra,
krajni šol. vs. načelnik.

Iv. Rihteršič,
šolski voditelj.

Zahvala. Slavno blagodelno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo tukajšnji šoli za malo vsotico poslati obilo raznega šolskega blaga. Za lepi ta dar se podpisani v svojem in v imeni ubožne šolske mladice slavnoistemu najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo šole Fara dne 24. svečana 1893.

Fr. Sever.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 257

o. šol. sv. Na štirirazredni dekliški ljudski šoli v Kranji je stalno popolniti prvo učno mesto, ki je ob jednem mesto nadučiteljice, z dohodki III. plačilnega razreda, z opravnino 100 gld. in s stanarino 80 gld.; potem drugo, iz IV. v III. plačilni razred uvrščeno učno mesto.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo do konca meseca sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji
dne 3. sušca 1893.

Št. 431

ok. šol. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Radčah pri Zidanem mostu je popolniti tretje učno mesto z letno plačo 500 gld.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vlagajo do 15. malega travna 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem
dne 9. sušca 1893.

Št. 195.

okr. š. sv. Drugo učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Žiréh s plačilom III. razreda in s prostim stanovanjem v šoli je oddati stalno ali tudi začasno. Prošnje je poslati predpisanim potem do dne 10. mal. travna 1893. tukajšnjemu uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci
dne 9. sušca 1893.

Listnica uredništva.

G. M. J. v P.: Prosimo nadaljevanja pričeti razpravi. — G. V. Z. v St.: Dober les za rezbarijo dobite v Ljubljani pri lesnem trgovcu Mühleisen-u na Žabjeku. — G. L. B. v Ž.: Lepa hvala za poslano! Kar ste nam prej poslali, porabimo ob priliki, dasi smo že poprej imenovani dopis brali. Veselilo nas

je zvedeti, da imamo naročnike ali čitatelje že v Jurski dolini, vendar pa mislimo, da je oni dopis v „T. P.“ bliže Kravje nego Junske doline doma. Slovenski pa dopisnik ne razume dobro, ker je popolnoma napačno umel našega dopisnika, ki je pisal o recepcijah knjig, namenjenih za knjižnice. — Gosp. K. Č. v P.: Koncert „Glasbene matice (A. Dvořák: „Stabat mater“)“ boše dne 24. in 27. t. m.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. — Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.